

взаємодію між освітніми закладами та соціально-культурними установами, цим самим забезпечуючи підвищення ефективності та якості надання освітніх послуг у сучасних закладах освіти.

Список використаних джерел:

1. Гораш К., Боднар А. Інноваційне освітнє середовище закладу вищої освіти як система підготовки студентів до навчання впродовж життя. *Наука і техніка сьогодні*. 2024. № 4 (32). С. 537-550. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-4\(32\)-537-550](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-4(32)-537-550)
2. Григораш О. Освітнє середовище закладу освіти : інноваційні стратегії розвитку. *Наукові інновації та передові технології. Серія «Педагогіка»*. 2024. № 4 (32). С. 906-915. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-4\(32\)-906-915](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-4(32)-906-915)

КИСЛА Оксана,

*кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка
кафедри дошкільної та початкової освіти Національного
університету “Чернігівський колегіум” імені Т. Г. Шевченка,*

КОВАЛЬ Вікторія,

*кандидатка біологічних наук, доцентка, доцентка
кафедри дошкільної та початкової освіти Національного
університету “Чернігівський колегіум” імені Т. Г. Шевченка*

ВРАХУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ

МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ НУШ

Основним завданням реформування освіти на сьогодні є перехід від педагогіки знань до педагогіки компетентностей. Компетентнісний і особистісно орієнтований підходи є пріоритетними напрямками змін в організації освітнього процесу НУШ. Школа має бути максимально наближена до дитини, орієнтуватись на її потреби, можливості, враховувати індивідуальні психофізіологічні

особливості. Це дозволить підвищити якість надання освітніх послуг і діяти не проти природи дитини, а створювати найкращі умови для її розвитку.

Важлива роль у забезпеченні якісної освіти належить вчителю початкових класів. Адже на цьому шабелі освіти дитина навчається вчитися. Якщо на етапі початкової школи не буде сформоване це загальнонавчальне вміння, дитині важко, а іноді й неможливо буде отримати освіту. Навчальна діяльність у початковій школі є провідною і весь розвиток молодшого школяра відбувається саме через навчання. Дитина молодшого шкільного віку має «багатий ресурс», який потрібно своєчасно помітити і розвинути. Без міцної бази початкової школи подальше навчання буде важким.

Все активніше вчителі початкових класів використовують інноваційні технології і методи навчання: інформаційні, інтерактивні технології, дослідницькі методи тощо. Але останнім часом з'являється все більше дітей, які мають труднощі у навчанні, відсутність мотивації і бажання вчитись. Причинами появи навчальних втрат є Ковід19, запровадження дистанційного навчання, військова агресія РФ, постійні стресові ситуації через тривоги і невпевненість в завтрашньому дні.

Все частіше педагоги задаються питаннями: як зробити урок цікавим для всіх, як змотивувати учнів, чому діти слухають, але не чують, чому один і той же матеріал, одні і ті ж форми роботи діти сприймають по-різному, чому деякі учні не можуть використати знання на практиці. Щоб такі проблеми не виникали, в організації освітнього процесу потрібно враховувати індивідуальні психофізіологічні особливості учнів.

Навчання є складною пізнавальною діяльністю, яка відбувається при взаємодії різноманітних мозкових структур. В 60-т рр. XX ст. відомі психологи О. Лурія, Л. Виготський вперше актуалізували питання врахування психофізіологічних особливостей, нейровідмінностей в освітньому процесі школи. Наприкінці XX ст. з'явився напрям, а тепер і наука – нейропедагогіка.

Застосування нейропедагогічних досліджень в освітньому процесі розглядались в наукових працях А. Л. Сиротюк, Г. Гарднера, М. Гріндера, М. А. Павлової, О. В. Кочерги, А. Д. Цимбалару. Науковцями доведено, що організація освітнього процесу має базуватись на основному каналі сприйняття інформації (зір, слух, кінестетика), домінуванні певної півкулі головного мозку й відповідного стилю навчальної діяльності дітей. Від цього залежить добір вчителем об'єктів та завдань, форм і методів роботи тощо. Залежно від домінуючої півкулі головного мозку дітей поділяють на лівопівкульних, правопівкульних і рівнопівкульних. [1].

Які ж особливості потрібно врахувати у навчанні дітей з домінуючою лівою чи правою півкулею.

Діти з домінуючою лівою півкулею можуть вивчати матеріал просто заради вивчення, не переслідуючи практичної мети, вони схильні до формального навчання, настирливі і відповідальні. На відміну від правопівкульних дітей надають перевагу індивідуальному навчанню, полюбляють працювати у тиші. Їм важливо, щоб матеріал мав чітку структуру, викладався послідовно. Не дуже добре вміють копіювати, як правило, розбивають матеріал на частини і опрацьовують кожну з них окремо. При вивченні іноземної мови лівопівкульні діти легко запам'ятовують будь-які слова, не пов'язані між собою, але їм важко використовувати вивчений матеріал на практиці у життєвій ситуації. Їх мова завжди логічна, вони завжди можуть підібрати потрібні слова. Вони багато і з задоволенням говорять, легко використовують мовні правила для корекції правильності мовлення. Коли вони розмовляють з людиною, то слухають, що вона говорить і відповідають на слова. Такі учні полюбляють об'єктивні форми контролю, наприклад, тести, де перевіряється точне знання інформації. При прийнятті рішень вони користуються логікою. Люблять чітко все планувати.

Правопівкульні діти не можуть вивчати матеріал, якщо чітко не уявляють, для чого і як це будуть використовувати на практиці, в житті. Більш ефективно

працюють у команді, надають перевагу груповим формам роботи. Їм важливо, щоб матеріал викладався цікаво, з великою кількістю прикладів, додаткової інформації, можливо і не завжди логічної. Наслідування для них – дієвий спосіб навчання. Вивчаючи іноземну мову, важко запам'ятовують нелогічний ряд слів, краще запам'ятовують лише слова із контексту, але легко оперують навіть незначними знаннями з іноземної мови в житті. Їм часто важко підібрати слова, їх мова не завжди логічна, трапляються граматичні помилки через надлишок емоцій. Вони зважують кожне сказане слово. Вони ніколи не використовують правила, а якщо починають використовувати, то кількість помилок збільшується. Коли вони розмовляють з людиною, то слухають, як вона говорить і відповідають на емоції і настрої. Таким учням подобаються суб'єктивні форми контролю, напр. обговорення з висловленням власної думки за темою. Погано виконують тестові роботи, часто сумніваються у відповіді, відповідають інтуїтивно. При прийнятті рішень також користуються інтуїцією. Вони можуть працювати, коли є сторонні подразники, люблять неяскраве світло і тепло, не можуть довго сидіти без руху. Люблять рухатися, торкатися предметів і брати їх. Вони ніколи або рідко планують свої справи, просто мають цілісну картину своїх подальших дій і рідко записують плани на папері.

Отже, врахування індивідуальних психофізіологічних особливостей молодших школярів (домінуванні певної півкулі головного мозку) в процесі навчання сприяють розкриттю потенційних можливостей кожного учня, мотивують до навчання, створюють ситуацію успіху, впевненості у власних силах. Водночас, вчителю необхідно використовувати різноманітні методи навчання для розвитку обох півкуль головного мозку дітей, бо це створює сприятливі передумови для розвитку учнів.

Список використаних джерел:

1. Кучменко О. Б. Індивідуально-біологічні властивості учнів та їх вплив на формування мотивації до навчального процесу: Актуальні проблеми навчання та виховання. Зб.наук.пр. – № 6(8). 2009. <https://ap.uu.edu.ua/article/173>

КОВАЛЕНКО Галина,

*здобувачка вищої освіти освітнього ступеня «Магістр»
Національного університету “Чернігівський колегіум”
імені Т. Г. Шевченка*

Науковий керівник: КИСЛА Оксана,

*кандидатка педагогічних наук, доцентка,
доцентка кафедри дошкільної та початкової освіти Національного
університету “Чернігівський колегіум” імені Т. Г. Шевченка*

ТРУДНОЩІ У НАВЧАННІ: ВІДОБРАЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ У ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Невстигання школярів у навчанні є складним та багатограним явищем, яке досліджували різні педагоги та вчені. Серед них можна виділити Журавльову С. А., Гончаренка С. У., Капську А. Й, Прохоренко Л. І., Степанова О. М. та інших. Кожен з них надавав свої визначення та інтерпретації цього явища з метою глибшого його розкриття та розуміння.

Журавльова С. А. [1] підкреслює, що шкільна неуспішність завжди була в центрі уваги фахівців різних профілів – педагогів, психологів, медиків. Проте в багатьох дослідженнях переважав педагогічний підхід до розгляду цієї проблеми, який спрямований на попередження та корекцію неуспішності, а не на виявлення механізмів, які перешкоджають ефективному засвоєнню матеріалу. Журавльова С. А. акцентувала увагу на психологічних аспектах невстигання,